

ЗАКЛАД ВИЩОЇ ОСВІТИ
“УНІВЕРСИТЕТ КОРОЛЯ ДАНИЛА”
Факультет суспільних і прикладних наук
Кафедра психології

ЗАТВЕРДЖУЮ
Проректор з навчально-методичної роботи

Ярослав ШТАНЬКО
«19» грудня 2025 р.

ПРОПЕДЕВТИКА ПСИХІЧНИХ ЗАХВАРЮВАНЬ

СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Галузь знань:	С Соціальні науки, журналістика, інформація та міжнародні відносини
Спеціальність:	С4 Психологія
Освітньо-професійна (освітньо-наукова програма)	Практична психологія
Освітній рівень:	Другий (магістерський)
Статус дисципліни:	обов'язкова
Мова викладання, навчання та оцінювання:	українська

Івано-Франківськ

2025

РОЗРОБНИК:

кандидат медичних наук, PhD,
доцент кафедри психології

Олена ПТИК

ЗАТВЕРДЖЕНО:

на засіданні кафедри психології,
протокол № 5 від 18.12.2025 р.
Завідувач кафедри

Олена ХАЛІК

УЗГОДЖЕНО:

Гарант ОПП

Олександра ПИТЛЮК-СМЕРЕЧИНСЬКА

СХВАЛЕНО:

на засіданні Науково-методичної ради, протокол №5 від 19.12.2025 р.

e-mail	olena.pityk@ukd.edu.ua
Номер аудиторії чи кафедри	Кафедра психології, ауд.316
Посилання на сайт	https://ukd.edu.ua
Сторінка курсу в СДО	https://online.ukd.edu.ua/

ВСТУП

Анотація навчальної дисципліни

Дисципліна присвячена вивченню основ клінічної психіатрії, починаючи з її історії, предмету та сучасних принципів організації психіатричної допомоги. Основна увага зосереджена на загальній психопатології - вивченні окремих симптомів та ознак психічних розладів. Дисципліна формує уявлення про зв'язок між психологією, психіатрією та психотерапією, ознайомленню з розладами психіки та психіатричним діагнозом, вивченню можливостей психодіагностичної та психокорекційної роботи. Змістове наповнення курсу охоплює:

Діагностичні основи: розмежування норми та патології, критерії психічного здоров'я, оволодіння технікою клінічного інтерв'ю та навичками опису психічного статусу пацієнта.

Семіотика розладів: детальне вивчення порушень за сферами психічної діяльності (сприйняття, мислення, пам'ять, інтелект, емоційно-вольова сфера та свідомість).

Синдромологія: аналіз закономірностей об'єднання симптомів у невротичні, психотичні та органічні синдроми.

Терапія та етика: ознайомлення з базами психофармакології та психотерапії, а також глибокий розгляд правових аспектів, медичної деонтології та проблеми стигматизації у психіатрії.

Мета та завдання дисципліни:

1. Оволодіння методологією обстеження: навчити студентів проводити клінічне інтерв'ю, збирати анамнез та кваліфіковано описувати психічний статус пацієнта, розмежовуючи норму та патологію.
2. Вивчення загальної психопатології: сформувати глибокі знання про симптоми розладів усіх сфер психіки (сприйняття, мислення, емоцій, волі, пам'яті та свідомості).
3. Формування синдромологічного мислення: розвинути навички виявлення та аналізу основних психопатологічних синдромів (невротичних, психотичних, органічних).
4. Засвоєння етико-правових основ: сформувати гуманне ставлення до пацієнтів, навички подолання стигматизації та знання правових норм надання психіатричної допомоги.

В результаті вивчення дисципліни студент повинен **знати**:

Інтегральна компетентність:

ІК. Здатність розв'язувати складні спеціалізовані задачі та практичні проблеми у сфері психології, що передбачають застосування основних психологічних теорій та методів і характеризуються комплексністю і невизначеністю умов.

Загальні компетентності:

ЗК1. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.

ЗК2. Знання та розуміння предметної області та розуміння професійної діяльності.

ЗК8. Навички міжособистісної взаємодії; володіння соціально-психологічними механізмами взаєморозуміння і взаємовпливу.

ЗК11. Здатність зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності і досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної області, її місця у загальній системі знань про природу і суспільство та у розвитку суспільства, техніки і технологій, використовувати різні види та форми рухової активності для активного відпочинку та ведення здорового способу життя.

В результаті вивчення дисципліни студент повинен **вміти**:

Спеціальні компетентності:

СК1. Здатність оперувати категоріально-понятійним апаратом психології.

СК5. Здатність використовувати валідний і надійний психодіагностичний інструментарій.

СК7. Здатність аналізувати та систематизувати одержані результати, формулювати аргументовані висновки та рекомендації.

СК10. Здатність дотримуватися норм професійної етики.

Професійні компетентності та результати навчання, яких набувають здобувачі освіти внаслідок вивчення навчальної дисципліни «Пропедевтика психічних захворювань» (шифри та зміст компетентностей та програмних результатів навчання вказано відповідно до ОПН «Практична психологія», введеної в дію ЗВО «Університет Короля Данила» «01» вересня 2025 року).

Шифр та назва компетентності	Шифр та назва програмних результатів навчання
<p>ЗК1. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.</p> <p>ЗК4. Уміння виявляти, ставити та вирішувати проблеми.</p> <p>ЗК5. Цінування та повага різноманітності та мультикультурності.</p> <p>ЗК6. Здатність діяти на основі етичних міркувань (мотивів).</p> <p>ЗК8. Здатність розробляти та управляти проектами.</p>	<p>ПР8. Оцінювати ступінь складності завдань діяльності та приймати рішення про звернення за допомогою або підвищення кваліфікації.</p> <p>ПР9. Вирішувати етичні дилеми з опорою на норми закону, етичні принципи та загальнолюдські цінності.</p> <p>ПР10. Здійснювати аналітичний пошук відповідної до сформульованої проблеми наукової інформації та оцінювати її за критеріями адекватності.</p> <p>ПР12. Демонструвати здатність до наукової рефлексії, професійного саморозвитку й формування власного стилю психологічної діяльності, дотримуючись вимог етичних кодексів і чинного законодавства у сфері психології.</p>

<p>СК1. Здатність оперувати категоріально-понятійним апаратом психології.</p> <p>СК4. Здатність здійснювати практичну діяльність (тренінгову, психотерапевтичну, консультаційну, психодіагностичну та іншу залежно від спеціалізації) з використанням науково верифікованих методів та технік.</p> <p>СК6. Здатність ефективно взаємодіяти з колегами в моно- та мультидисциплінарних командах.</p> <p>СК7. Здатність приймати фахові рішення у складних і непередбачуваних умовах, адаптуватися до нових ситуацій професійної діяльності.</p> <p>СК8. Здатність оцінювати межі власної фахової компетентності та підвищувати професійну кваліфікацію.</p> <p>СК9. Здатність дотримуватися у фаховій діяльності норм професійної етики та керуватися загальнолюдськими цінностями.</p>	
--	--

ОПИС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Курс	1		
Семестр	2		
Кількість кредитів ЄКТС	3		
Аудиторні навчальні заняття		денна форма	заочна форма
	лекції	16 год	4 год
	семінари, практичні	14 год	4 год
Самостійна робота		60 год	82 год
Форма підсумкового контролю	екзамен		

Структурно-логічна схема вивчення навчальної дисципліни:

Пререквізити	Постреквізити
Психологія здоров'я та благополуччя особистості, Психодіагностика та скринінг психічного здоров'я Інтегративних підхід в консультуванні	

ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ**Перелік тем лекційного матеріалу****Змістовий модуль 1.**

Тема 1. Вступ до психіатрії та пропедевтики: предмет і завдання психіатрії. Основні законодавчі та етичні засади надання психіатричної допомоги. (2 год.)

Предмет психіатрії, її місце серед медичних дисциплін. Завдання психіатрії та наркології у сучасних умовах. Психічне здоров'я як складова загального здоров'я. Принципи організації психіатричної допомоги в Україні: рівні надання (первинний — включно з інтеграцією психіатричної допомоги в загальносоматичну практику, вторинний, третинний), структура психіатричної служби. Особливості організації психіатричної допомоги дітям та підліткам. Основні законодавчі та етичні засади надання психіатричної допомоги. Права пацієнтів із психічними розладами. Роль первинної ланки у виявленні та наданні базової психіатричної допомоги.

Питання для самостійного вивчення. Предмет психіатрії. Симптоми і синдроми в психіатрії. Визначення понять симптому, синдрому та нозології в психіатрії. Психіатричний діагноз. Ознайомлення із розладами психіки. Етичні та правові аспекти психіатрії. Критерії психічного здоров'я. Організація психіатричної допомоги

Тема 2. Історія психіатрії. Організація психіатричної допомоги. (2 год.)

Становлення психіатрії як окремої галузі медицини. Основні історичні етапи розвитку уявлень про психічні розлади: від містичних уявлень до наукових концепцій.

Античні уявлення про душевні хвороби (Гіппократ, Гален). Роль психіатрії в середньовіччі: соціальні утиски, вигнання хворих. Розвиток психіатрії в епоху Відродження (Пінель, Ескіроль, Крепелін). Формування основних шкіл психіатрії (французька, німецька, американська).

Питання для самостійного вивчення. Історія української психіатрії. Видатні постаті в історії психіатрії.

Тема 3. Основи класифікації в психіатрії. Поняття психопатологічного симптому, синдрому та захворювання, реєстри психічних розладів. Методи психіатричного дослідження. (2 год.)

Клінічний метод: бесіда, спостереження — як основа встановлення контакту, виявлення психопатологічної симптоматики. Поняття психопатологічного симптому (одиничний прояв), синдрому (поєднання симптомів) та захворювання (комплекс проявів, що мають закономірний розвиток і прогноз).

Питання для самостійного вивчення. Експериментально-психологічний, нейропсихологічний методи, патопсихологічне тестування — як додаткові способи об'єктивізації психічного стану пацієнта (у межах вторинного та третинного рівнів допомоги). Класифікація психічних розладів: реєстр невротичних, афективних, психотичних, органічних, шизофреноподібних та екзогенних розладів.

Змістовий модуль 2.

Тема 4. Порушення відчуттів та сприйняття. (2 год.)

Визначення понять відчуття і сприйняття, їх нейрофізіологічна основа. Порушення відчуттів: гіперестезії, гіпестезії, анестезія, парестезії, сенестопатії. Порушення сприйняття: ілюзії (класифікація, механізми виникнення), галюцинації (справжні, псевдогалюцинації, імперативні, коментуючі, гіпнагогічні, гіпнопомпичні). Метаморфопсії, дереалізація, деперсоналізація. Основні синдроми з порушенням відчуттів і сприйняття: галюцинаторно-маячний, психосенсорний, синдром деперсоналізації. Методи обстеження людей з сенсорними розладами.

Порушення когнітивної сфери. Порушення відчуття і сприйняття. Порушення відчуттів: гіперестезії, гіпестезії, анестезія, парестезії, сенестопатії. Порушення сприйняття: ілюзії (класифікація, механізми виникнення), галюцинації (справжні, псевдогалюцинації, імперативні, коментуючі, гіпнагогічні, гіпнопомпичні). Метаморфопсії, дереалізація, деперсоналізація.

Питання для самостійного вивчення. Основні синдроми з порушенням відчуттів і сприйняття: галюцинаторно- маячний, психосенсорний, синдром деперсоналізації. Методи обстеження людей з сенсорними розладами.

Тема 5. Порушення когнітивної сфери. Порушення мислення. (2 год.)

Визначення мислення, типи мислення. Порушення мислення за темпом: прискорене, уповільнене, зупинка мислення. Порушення мислення за формою: патологічна ґрунтовність, резонерство, символізм, розірваність, нелогічність.

Порушення мислення за змістом: надцінні, настирливі, маячні ідеї. Маячення: первинне, вторинне; етапи формування. Класифікація маячних ідей за змістом. Основні маячні синдроми. Нав'язливі стани.

Порушення мислення за темпом: прискорене, уповільнене, зупинка мислення. Порушення мислення за формою: патологічна ґрунтовність, резонерство, символізм, розірваність, нелогічність. Порушення мислення за змістом: надцінні, настирливі, маячні ідеї. Маячення: первинне, вторинне; етапи формування. Класифікація маячних ідей за змістом.

Питання для самостійного вивчення. Паранояльний і параноїдний синдроми. Поняття психічних автоматизмів. Синдром психічних автоматизмів. Поняття парафренного синдрому. Нав'язливі думки, дії і сумніви. Нав'язливі страхи. Обсесивно-фобічний синдром. Диференційна діагностика порушень мислення.

Тема 6. Порушення когнітивної сфери. Порушення пам'яті, уваги.

Психологічна характеристика пам'яті, уваги та інтелекту. Механізми функціонування пам'яті: запам'ятовування, збереження, відтворення. Порушення пам'яті: гіпермнезія, гіпомнезія, амнезія (ретроградна, антероградна, фіксаційна тощо), парамнезії (конфабуляції, криптомнезії, псевдоремінісценції). Порушення інтелектуального розвитку: олігофренія (ступені —дебільність, імбецильність, ідіотія). Набуті розлади інтелекту: деменція (тотальна, лакуарна, шизофренічна, епілептична), психоорганічний синдром. Вікові особливості розладів пам'яті та інтелекту. Методи обстеження мнестичних та когнітивних функцій.

Психологічна характеристика пам'яті, уваги та інтелекту. Механізми функціонування пам'яті: запам'ятовування, збереження, відтворення. Порушення пам'яті: гіпермнезія, гіпомнезія, амнезія (ретроградна, антероградна, фіксаційна тощо), парамнезії (конфабуляції, криптомнезії, псевдоремінісценції). Порушення інтелектуального розвитку: олігофренія (ступені —дебільність, імбецильність, ідіотія).

Питання для самостійного вивчення. Набуті розлади інтелекту: деменція (тотальна, лакуарна, шизофренічна, епілептична), психоорганічний синдром. Вікові особливості розладів пам'яті та інтелекту. Методи обстеження мнестичних та когнітивних функцій.

Тема 7. Порушення емоційно-вольової сфери. Порушення психомоторної сфери.

Характеристика емоцій: основні емоції, почуття, емоційні реакції та властивості. Порушення настрою: гіпотимія, гіпертимія, лабільність, емоційна тупість. Основні афективні синдроми: депресивний, маніакальний, тривожний, дисфоричний. Атипові афективні стани: маскована депресія, депресія з

соматичними симптомами. Особливості змішаних і субклінічних афективних розладів. Поняття емоційної нестійкості, емоційної інфантильності. Методи виявлення афективних розладів, з урахуванням вікових особливостей. Поняття волі. Зв'язок вольової регуляції з поведінкою. Кількісні порушення потягів: гіпербулія, абулія, парабулії. Якісні порушення: імпульсивні дії, нав'язливі дії, амбівалентність, амбітендентність. Порушення психомоторики: ступор, рухове збудження. Кататонічний, гебефренічний, істеричний, епілептичний, тривожний, афективний ступори. Рухові автоматизми та стереотипії. Диференційна діагностика психомоторних розладів. Обстеження людей з порушенням вольової та моторної активності.

Характеристика емоцій: основні емоції, почуття, емоційні реакції та властивості. Порушення настрою: гіпотимія, гіпертимія, лабільність, емоційна тупість. Основні афективні синдроми: депресивний, маніакальний, тривожний, дисфоричний. Атипові афективні стани: маскована депресія, депресія з соматичними симптомами. Особливості змішаних і субклінічних афективних розладів. Поняття емоційної нестійкості, емоційної інфантильності. Методи виявлення афективних розладів, з урахуванням вікових особливостей.

Питання для самостійного вивчення. Поняття волі. Зв'язок вольової регуляції з поведінкою. Кількісні порушення потягів: гіпербулія, абулія, парабулії. Якісні порушення: імпульсивні дії, нав'язливі дії, амбівалентність, амбітендентність. Порушення психомоторики: ступор, рухове збудження. Кататонічний, гебефренічний, істеричний, епілептичний, тривожний, афективний ступори. Рухові автоматизми та стереотипії. Диференційна діагностика психомоторних розладів. Обстеження людей з порушенням вольової та моторної активності.

Тема 8. Поняття свідомості. Порушення свідомості.

Поняття свідомості. Тріада К. Ясперса. Класифікація порушень свідомості. Непсихотичні (непродуктивні, синдроми виключення свідомості) порушення свідомості. Види порушень: оглушення, сопор, кома. Симптоми порушення самосвідомості: дезорієнтація, гіперметаморфоз, анозогнозія. Психотичні (продуктивні, синдроми потьмареної свідомості) порушення свідомості. Делірій, онейроїд, сутінковий стан, аментивний синдром. Порівняльна характеристика станів потьмарення свідомості. Порушення самосприйняття: симптом «вже баченого», «ніколи не баченого». Методи оцінки рівня свідомості. Диференційна діагностика синдромів потьмарення свідомості.

Питання для самостійного вивчення. Поняття свідомості. Тріада К. Ясперса. Класифікація порушень свідомості. Непсихотичні (непродуктивні, синдроми виключення свідомості) порушення свідомості. Види порушень: оглушення, сопор, кома. Симптоми порушення самосвідомості: дезорієнтація, гіперметаморфоз, анозогнозія. Психотичні (продуктивні, синдроми потьмареної свідомості) порушення свідомості. Делірій, онейроїд, сутінковий стан, аментивний синдром. Порівняльна характеристика станів потьмарення

свідомості. Порушення самосприйняття: симптом «вже баченого», «ніколи не баченого». Методи оцінки рівня свідомості. Диференційна діагностика синдромів потьмарення свідомості.

Зміст практичних занять

Змістовий модуль 1

Тема 1. Вступ до психіатрії та пропедевтики: предмет і завдання психіатрії. Основні законодавчі та етичні засади надання психіатричної допомоги. **(2 год.)**

Перелік основних питань, які висвітлює тема.

Предмет психіатрії, її місце серед медичних дисциплін. Завдання психіатрії та наркології у сучасних умовах. Психічне здоров'я як складова загального здоров'я. Принципи організації психіатричної допомоги в Україні: рівні надання (первинний — включно з інтеграцією психіатричної допомоги в загальносоматичну практику, вторинний, третинний), структура психіатричної служби. Особливості організації психіатричної допомоги дітям та підліткам. Основні законодавчі та етичні засади надання психіатричної допомоги. Права пацієнтів із психічними розладами. Роль первинної ланки у виявленні та наданні базової психіатричної допомоги.

Перелік основних питань на самостійне вивчення.

Предмет психіатрії. Симптоми і синдроми в психіатрії. Визначення понять симптому, синдрому та нозології в психіатрії. Психіатричний діагноз. Ознайомлення із розладами психіки. Етичні та правові аспекти психіатрії. Критерії психічного здоров'я. Організація психіатричної допомоги. Завдання для самостійної роботи. Познайомитись із Міжнародними стандартами проведення скринінгу психічного здоров'я дітей та дорослих в часі лікарських консультацій. Підготувати коротке есе на основі опрацьованого матеріалу.

Тема 2. Історія психіатрії. Організація психіатричної допомоги. **(2 год.)**

Перелік основних питань, які висвітлює тема

Становлення психіатрії як окремої галузі медицини. Основні історичні етапи розвитку уявлень про психічні розлади: від містичних уявлень до наукових концепцій.

Перелік основних питань на самостійне вивчення.

Античні уявлення про душевні хвороби (Гіппократ, Гален). Роль психіатрії в середньовіччі: соціальні утиски, вигнання хворих. Розвиток психіатрії в епоху Відродження (Пінель, Ескіроль, Крепелін). Формування основних шкіл психіатрії (французька, німецька, американська). Історія української психіатрії. Видатні постаті в історії психіатрії.

Тема 3. Основи класифікації в психіатрії. Поняття психопатологічного симптому, синдрому та захворювання, реєстри психічних розладів. Методи психіатричного дослідження. (2 год.)

Перелік основних питань, які висвітлює тема

Клінічний метод: бесіда, спостереження — як основа встановлення контакту, виявлення психопатологічної симптоматики.

Поняття психопатологічного симптому (одиничний прояв), синдрому (поєднання симптомів) та захворювання (комплекс проявів, що мають закономірний розвиток і прогноз).

Перелік основних питань на самостійне вивчення.

Експериментально-психологічний, нейропсихологічний методи, патопсихологічне тестування — як додаткові способи об'єктивізації психічного стану пацієнта (у межах вторинного та третинного рівнів допомоги). Класифікація психічних розладів: реєстр невротичних, афективних, психотичних, органічних, шизофреноподібних та екзогенних розладів.

Змістовий модуль (2)¹

Тема 4. Порушення відчуттів та сприйняття. (2 год.)

Перелік основних питань, які висвітлює тема

Визначення понять відчуття і сприйняття, їх нейрофізіологічна основа.

Порушення відчуттів: гіперестезії, гіпестезії, анестезія, парестезії, сенестопатії.

Порушення сприйняття: ілюзії (класифікація, механізми виникнення), галюцинації (справжні, псевдогалюцинації, імперативні, коментуючі, гіпнагогічні, гіпнопомпичні). Метаморфопсії, дереалізація, деперсоналізація.

Основні синдроми з порушенням відчуттів і сприйняття: галюцинаторно-маячний, психосенсорний, синдром деперсоналізації. Методи обстеження

Людей з сенсорними розладами.

Перелік основних питань на самостійне вивчення.

Порушення когнітивної сфери. Порушення відчуття і сприйняття. Порушення відчуттів: гіперестезії, гіпестезії, анестезія, парестезії, сенестопатії.

Порушення сприйняття: ілюзії (класифікація, механізми виникнення), галюцинації (справжні, псевдогалюцинації, імперативні, коментуючі, гіпнагогічні, гіпнопомпичні). Метаморфопсії, дереалізація, деперсоналізація.

Основні синдроми з порушенням відчуттів і сприйняття: галюцинаторно-маячний, психосенсорний, синдром деперсоналізації. Методи обстеження людей з сенсорними розладами.

Тема 5. Порушення когнітивної сфери. Порушення мислення. (2 год.)

Перелік основних питань, які висвітлює тема

Визначення мислення, типи мислення. Порушення мислення за темпом:

¹ поділ на модулі чи тематичні блоки здійснюється за потреби, або вказується семестр, якщо навчальна дисципліна читається два і більше семестри

прискорене, уповільнене, зупинка мислення. Порушення мислення за формою: патологічна ґрунтовність, резонерство, символізм, розірваність, нелогічність. Порушення мислення за змістом: надцінні, настирливі, маячні ідеї. Маячення: первинне, вторинне; етапи формування. Класифікація маячних ідей за змістом. Основні маячні синдроми. Нав'язливі стани.

Перелік основних питань на самостійне вивчення.

Порушення мислення за темпом: прискорене, уповільнене, зупинка мислення. Порушення мислення за формою: патологічна ґрунтовність, резонерство, символізм, розірваність, нелогічність. Порушення мислення за змістом: надцінні, настирливі, маячні ідеї. Маячення: первинне, вторинне; етапи формування. Класифікація маячних ідей за змістом. Параноїдний і параноїдний синдроми. Поняття психічних автоматизмів. Синдром психічних автоматизмів. Поняття парафренного синдрому. Нав'язливі думки, дії і сумніви. Нав'язливі страхи. Обсесивно-фобічний синдром. Диференційна діагностика порушень мислення.

Тема 6. Порушення когнітивної сфери. Порушення пам'яті, уваги.

Перелік основних питань, які висвітлює тема

Порушення пам'яті. Синдроми порушення пам'яті та їх структура.

Порушення емоційної сфери. Афективні розлади настрою.

Маніакальний епізод.

Біполярний афективний розлад.

Депресивний епізод.

Хронічний (афективний) розлад настрою (циклотимія).

Порушення свідомості та орієнтування.

Перелік основних питань на самостійне вивчення.

Порушення мислення за темпом: прискорене, уповільнене, зупинка мислення.

Порушення мислення за формою: патологічна ґрунтовність, резонерство, символізм, розірваність, нелогічність. Порушення мислення за змістом: надцінні, настирливі, маячні ідеї. Маячення: первинне, вторинне; етапи формування. Класифікація маячних ідей за змістом. Нав'язливі думки, обсесивно-фобічний синдром. Синдром психічних автоматизмів, параноїдний, парафренный синдром. Диференційна діагностика порушень мислення.

Тема 7. Порушення емоційно-вольової сфери. Порушення психомоторної сфери.

Перелік основних питань, які висвітлює тема

Порушення пам'яті. Синдроми порушення пам'яті та їх структура.

Порушення емоційної сфери. Афективні розлади настрою.

Маніакальний епізод.

Біполярний афективний розлад.

Депресивний епізод.

Хронічний (афективний) розлад настрою (циклотимія).

Порушення свідомості та орієнтування.

Перелік основних питань на самостійне вивчення.

Порушення мислення за темпом: прискорене, уповільнене, зупинка мислення.

Порушення мислення за формою: патологічна ґрунтовність, резонерство,

символізм, розірваність, нелогічність. Порушення мислення за змістом:

надцінні, настирливі, маячні ідеї. Маячення: первинне, вторинне; етапи

формування. Класифікація маячних ідей за змістом. Нав'язливі думки,

обсесивно-фобічний синдром. Синдром психічних автоматизмів, параноїдний,

парафренний синдром. Диференційна діагностика порушень мислення.

Тема 8. Поняття свідомості. Порушення свідомості.

Перелік основних питань, які висвітлює тема

Порушення пам'яті. Синдроми порушення пам'яті та їх структура.

Порушення емоційної сфери. Афективні розлади настрою.

Маніакальний епізод.

Біполярний афективний розлад.

Депресивний епізод.

Хронічний (афективний) розлад настрою (циклотимія).

Порушення свідомості та орієнтування.

Перелік основних питань на самостійне вивчення.

Порушення мислення за темпом: прискорене, уповільнене, зупинка мислення.

Порушення мислення за формою: патологічна ґрунтовність, резонерство,

символізм, розірваність, нелогічність. Порушення мислення за змістом:

надцінні, настирливі, маячні ідеї. Маячення: первинне, вторинне; етапи

формування. Класифікація маячних ідей за змістом. Нав'язливі думки,

обсесивно-фобічний синдром. Синдром психічних автоматизмів, параноїдний,

парафренний синдром. Диференційна діагностика порушень мислення.

Зміст самостійної роботи здобувачів

Розподіл годин, виділених на вивчення дисципліни:

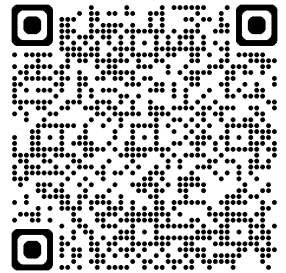
Найменування видів робіт	Розподіл годин за формами навчання	
	денна	заочна
Самостійна робота, год, у т.ч.:	60	82
Опрацювання матеріалу, викладеного на лекціях	14	6
Підготовка до практичних занять та контрольних заходів	16	8

Підготовка звітів з практичних робіт	-	-
Підготовка до поточного контролю	6	5
Опрацювання матеріалу, винесеного на самостійне вивчення	24	63

ПОЛІТИКА КУРСУ

1) щодо системи поточного і підсумкового контролю

Організація поточного та підсумкового семестрового контролю знань студентів, проведення практик та атестації, переведення показників академічної успішності за 100-бальною шкалою в систему оцінок за національною шкалою здійснюється згідно з “Положенням про систему поточного і підсумкового контролю, оцінювання знань та визначення рейтингу здобувачів освіти”. Ознайомитись з документом можна за [покликанням](#).

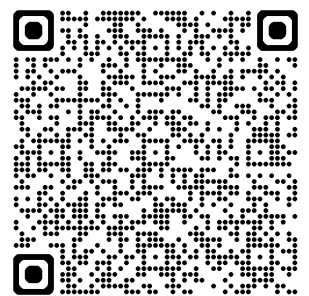
2) щодо оскарження результатів контрольних заходів

Здобувачі вищої освіти мають право на оскарження оцінки з дисципліни отриманої під час контрольних заходів. Апеляція здійснюється відповідно до «Положення про політику та врегулювання конфліктних ситуацій». Ознайомитись з документом можна за [покликанням](#).

3) щодо відпрацювання пропущених занять

Згідно “Положення про організацію освітнього процесу” здобувач допускається до семестрового контролю з конкретної навчальної дисципліни (семестрового екзамену, диференційованого заліку), якщо він виконав усі види робіт, передбачені на семестр навчальним планом та силабусом/робочою програмою навчальної дисципліни, підтвердив опанування на мінімальному рівні результатів навчання (отримав ≥ 35 бали), відпрацював визначені індивідуальним навчальним планом всі лекційні, практичні, семінарські та лабораторні заняття, на яких він був відсутній. Ознайомитись з документом можна за [покликанням](#).

4) щодо дотримання академічної доброчесності

“Положення про академічну доброчесність” закріплює моральні принципи, норми та правила етичної поведінки, позитивного, сприятливого, доброчесного освітнього і наукового середовища, професійної діяльності та професійного спілкування спільноти Університету, викладання та провадження наукової (творчої) діяльності з метою забезпечення довіри до результатів навчання. Ознайомитись з документом можна за [покликанням](#).

5) щодо використання штучного інтелекту

“Положення про академічну доброчесність” визначає політику щодо використання технічних засобів на основі штучного інтелекту в освітньому процесі. Ознайомитись з документом можна за [покликанням](#) “Положення про систему запобігання та виявлення академічного плагіату, самоплагіату, фабрикації та фальсифікації академічних творів” містить рекомендації щодо використання в академічних текстах генераторів на основі штучного інтелекту. Ознайомитись з документом можна за [покликанням](#).

б) щодо використання технічних засобів в аудиторії та правила комунікації

Використання мобільних телефонів, планшетів та інших гаджетів під час лекційних та практичних занять дозволяється виключно у навчальних цілях (для уточнення певних даних, перевірки правопису, отримання довідкової інформації тощо). На гаджетах повинен бути активований режим «без звуку» до початку заняття. Під час занять заборонено надсилання текстових повідомлень, прослуховування музики, перевірка електронної пошти, соціальних мереж тощо. Під час виконання заходів контролю використання гаджетів заборонено (за винятком, коли це передбачено умовами його проведення). У разі порушення цієї заборони результат анулюється без права перескладання. Ознайомитись з відповідним документом можна за [посиланням](#).

Комунікація відбувається через електронну пошту і сторінку дисципліни в Moodle.

7) щодо зарахування результатів навчання, здобутих шляхом формальної/інформальної освіти

Процедури визнання результатів навчання, здобутих шляхом формальної/інформальної освіти визначаються «Положенням про порядок визнання результатів навчання, здобутих шляхом неформальної та / або інформальної освіти». Ознайомитись з документом можна за [покликанням](#).

МЕТОДИ НАВЧАННЯ

При вивченні дисципліни застосовується комплекс методів для організації навчання студентів з метою розвитку їх логічного та абстрактного мислення, творчих здібностей, підвищення мотивації до навчання та формування особистості майбутнього фахівця.

Програмний результат навчання	Метод навчання	Метод оцінювання
ПР8. Оцінювати ступінь складності завдань	дискусії, бесіда-діалог	поточний контроль,

діяльності та приймати рішення про звернення за допомогою або підвищення кваліфікації.	проблемно-пошуковий метод, кейс-метод	письмовий контроль
ПР9. Вирішувати етичні дилеми з опорою на норми закону, етичні принципи та загальнолюдські цінності.	проблемно-пошуковий	письмовий контроль
ПР10. Здійснювати аналітичний пошук відповідної до сформульованої проблеми наукової інформації та оцінювати її за критеріями адекватності.	проблемно-пошуковий	поточний контроль,
ПР12. Демонструвати здатність до наукової рефлексії, професійного саморозвитку й формування власного стилю психологічної діяльності, дотримуючись вимог етичних кодексів і чинного законодавства у сфері психології.	дискусії, бесіда-діалог	поточний контроль,

ОЦІНЮВАННЯ РЕЗУЛЬТАТІВ НАВЧАННЯ

<i>Вид</i>	<i>Зміст</i>	<i>% від загальної оцінки</i>	<i>Бал</i>	
			<i>min</i>	<i>max</i>
Поточні контрольні заходи	Аудиторна робота	60	35	60
Підсумкові контрольні заходи	Екзамен	40	25	40
Всього:		100	60	100

Процедура проведення контрольних заходів, а саме поточного контролю знань протягом семестру та підсумкового семестрового контролю, регулюється «Положенням про систему поточного та підсумкового контролю оцінювання знань та визначення рейтингу студентів».

Фіксація **поточного** контролю здійснюється в “Електронному журналі обліку успішності академічної групи” на підставі чотирибальної шкали - “2”; “3”; “4”; “5”. У разі відсутності студента на занятті виставляється “н”. За результатами поточного контролю у Журналі, автоматично визначається підсумкова оцінка, здійснюється підрахунок пропущених занять.

Усі пропущені заняття, а також негативні оцінки студенти зобов'язані відпрацювати впродовж трьох наступних тижнів. У випадку недотримання цієї норми, замість “н” в журналі буде виставлено “0” (нуль балів), без права перездачі. Відпрацьоване лекційне заняття в електронному журналі позначається літерою «в».

Критерії оцінювання поточної успішності

Поточний контроль проводиться викладачами під час практичних занять. Основна мета поточного контролю – забезпечення зворотного зв'язку між викладачами та студентами в процесі навчання, забезпечення управління навчальною мотивацією студентів. Основне завдання поточного контролю – перевірка рівня підготовки студентів до виконання конкретної роботи. Форми оцінювання поточної навчальної діяльності стандартизовані та включають контроль теоретичної та практичної підготовки. Поточний контроль проводиться у формі усного опитування, комп'ютерного тестового контролю, розв'язування ситуаційних задач та виконання практичної навички.

5 балів

Здобувач в повному обсязі володіє навчальним матеріалом, вільно самостійно та аргументовано його викладає під час усних виступів та письмових відповідей, глибоко та всебічно розкриває зміст теоретичних питань та практичних завдань, використовуючи при цьому обов'язкову та додаткову літературу. Ініціативне та творче ставлення до виконання різних типів завдань. Правильно виконує усі завдання. Здобувач освіти володіє всіма необхідними практичними навичками.

4 бали

В більшій мірі володіє навчальним матеріалом, але може допускати незначні помилки під час усних виступів та письмових відповідей, використовує лише обов'язкову літературу, недостатньо аргументує думку, розкриває зміст теоретичних питань та практичних завдань не повною мірою, допускаючи при цьому окремі неточності. Здобувач володіє більшістю необхідних практичних навичок.

3 бали

Не в повному обсязі володіє навчальним матеріалом. Фрагментарно, з помилками (без аргументації та обґрунтування) викладає його під час усних виступів та письмових відповідей, недостатньо розкриває зміст теоретичних питань та практичних завдань, допускаючи при цьому суттєві неточності. Здобувач володіє менш як половиною необхідних практичних навичок.

2 бали

Поверхнево володіє навчальним матеріалом та не в змозі його викласти, пояснити, не розуміє змісту значної частини теоретичних питань та практичних завдань, засвоєно лише деякі поняття з теми. Здобувач володіє лише деякими практичними навичками.

1 бал

Студент пасивний у клінічному розборі пацієнта, виявляє симптоми лише з допомогою викладача, не може самостійно кваліфікувати синдром і зробити висновки щодо ведення пацієнта, частково правильно вирішує 1 з 2 типових ситуаційних задач

0 балів

Не володіє навчальним матеріалом, не розуміє змісту теоретичних питань та практичних завдань.

До підсумкового контролю допускаються студенти які за результатами поточного контролю отримали не менше 35 балів. Усі студенти, що отримали 34 балів і менше, не допускаються до складання підсумкового контролю і на підставі укладання додаткового договору, здійснюють повторне вивчення дисципліни впродовж наступного навчального семестру. За результатами підсумкового контролю (диференційований залік/екзамен) студент може отримати 40 балів. Студенти, які під час підсумкового контролю отримали 24 бали і менше, вважаються такими, що не здали екзамен/диференційований залік і повинні йти на перездачу.

Загальна семестрова оцінка з дисципліни, яка виставляється в екзаменаційних відомостях оцінюється в балах (згідно з **Шкалою оцінювання знань за ЄКТС**) і є сумою балів отриманих під час поточного та підсумкового контролю.

Шкала оцінювання знань за ЄКТС:

Оцінка за національною шкалою	Рівень досягнень, %	Шкала ECTS
Національна диференційована шкала		
Відмінно	90 – 100	A
Добре	83 – 89	B
	75 – 82	C
Задовільно	67 – 74	D

	60 – 66	E
Незадовільно	35 – 59	FX
	0 – 34	F
Національна недиференційована шкала		
Зараховано	60 – 100	-
Не зараховано	0 – 59	-

Студенти, які не з'явилися на заліки/екзамени без поважних причин, вважаються такими, що одержали незадовільну оцінку.

РЕКОМЕНДОВАНІ ДЖЕРЕЛА ІНФОРМАЦІЇ²

Основна література

1. Етичний кодекс психолога / Прийнятий на I Установчому з'їзді Товариства психологів України 20.12.1990. URL: <http://www.npa-ua.org/etichnij-kodeks-psihologa>.
2. Закон України «Про психіатричну допомогу»: прийнятий 22.02.2000 р. № 1489-III (зі змінами та доповненнями). URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1489-14>.
3. Міжнародна класифікація хвороб 11-го перегляду (МКХ-11). Розділ 06: Психічні розлади, розлади поведінки та нейропсихічного розвитку / Всесвітня організація охорони здоров'я. URL: <https://icd.who.int/browse11/l-m/en> (українська версія впроваджується МОЗ України).
4. Кожина Г. М., Марута Н. О., Юр'єва Л. М. та ін. Психіатрія та наркологія в загальній медичній практиці: навч. посіб. Київ: ВСВ «Медицина», 2020 (перевидання 2021). 380 с.
5. Римша С. В., Раціборинська-Полякова Н. В. Пропедевтика психіатрії з основами загальної психології, патопсихології та психопатології: підручник. Львів: Магнолія 2006, 2025. 520 с.
6. Скрипніков А. М., Животовська Л. В., Боднар Л. А., Сонник Г. Т. Психіатрія та наркологія: навч.-метод. посіб. 2-ге вид. Київ: ВСВ «Медицина», 2021. 224 с.
7. Напрєєнко О. К., Влох І. Й., Голубков О. З. та ін. Психіатрія та наркологія: підручник / за ред. проф. О. К. Напрєєнка. 3-тє вид., випр. і допов. Київ: ВСВ «Медицина», 2017. 536 с.
8. Гавенко В. Л., Бітенський В. С. Пропедевтика психіатрії: навч. посібник. Харків: Регіон-інформ, 2003.
9. Чабан О. С., Хаустова О. О. Психосоматична медицина: підручник. — Київ: Медкнига, 2022. 360 с.
10. Огорєнко В. В., Шорніков А. В. Клінічна психологія: навчальний посібник. Дніпро: ДЗ «ДМА», 2018. 186 с.

Додаткова література

11. Коморбідність психічних розладів та неврологічної патології : монографія / В. М. Пашковський, О. С. Юрценюк та ін. Чернівці, 2025. 413 с.
12. Садок Б. Дж., Седок В. А., Руїс П. Керівництво Каплана та Седока з клінічної психіатрії / пер. з англ. (Kaplan & Sadock's Synopsis of Psychiatry). (Використовується англ. видання 12th Edition, 2021 або адаптовані переклади окремих розділів).

13. МакВільямс Н. Психоаналітична діагностика. Розуміння структури особистості в клінічному процесі. Львів: Видавництво УКУ, 2019 (перевидання).
14. Юр'єва Л. М. Шизофренія та розлади шизофренічного спектру: монографія. Київ: Видавничий дім «Медкнига», 2020.
15. Сталь С. М. Основи психофармакології (Stahl's Essential Psychopharmacology). Cambridge University Press (доступні переклади окремих розділів для навчальних цілей), 2020 (5-те видання).
16. Абрамовітц J. S. Concepts and Controversies in Obsessive-Compulsive Disorder. Springer, 2019.
17. Yurtsenyuk O., Skrypachenko T., Lytvynenko L., Prokofieva O. Mental Health л the Individual in the Conditions л Martial Law/ BRAIN. Broad Research in Artificial Intelligence and Neuroscience, 14(1) (2023), 220-230
18. Іванова Н. М., Юрценюк О. С. Клініко-психопатологічні особливості пацієнтів з ПТСР та коморбідними психічними розладами. *Клінічна та експериментальна патологія*. 2025. Т. 3.
19. Кожина Г. М., Маркова М. В. Діагностика та терапія посттравматичного стресового розладу: методичні рекомендації. Харків, 2022.

Електронні інформаційні ресурси

20. Diagnostic and Statistical Manual of Mental Disorders (DSM-5-TR). American Psychiatric Association, 2022. URL: <https://www.psychiatry.org/psychiatrists/practice/dsm>
21. Центр громадського здоров'я МОЗ України (розділ Психічне здоров'я). URL: <https://phc.org.ua>
22. Національна психологічна асоціація України (НПА). URL: <http://www.npa-ua.org>
23. Psychoeducation HUB (Ресурс з МКХ-11 українською). URL: <https://psychological.education/mkb-11/>